

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 28. september 2022

J.nr. 2015-96-lmj

Indberetning nr. 17/2022

Oppositionen bevarer sit forspring i ny meningsmåling

Koalitionen står i en ny meningsmåling, foretaget af Gallup for Vágaportalin i perioden fra den 8.-16. september 2022, fortsat til at miste sit flertal, såfremt der var valg i dag. Javnaðarflokkurin vil ifølge målingen få en fremgang på 7,5 pct.enheder og opnå 30 pct. af stemmerne svarende til 10 mandater mod 7 ved valget i 2019. Fólkaflokkurin står til en tilbagegang på 3,6 pct.enheder og mister 1 af sine nuværende 8 mandater. Sambandsflokkurin står til en tilbagegang på 2,2 pct.enheder og mister ligeledes 1 af sine nuværende 7 mandater. Tjóðveldi står også til en tilbagegang og vil miste 1 af sine nuværende 6 mandater. De øvrige partier står til en uændret fordeling af mandater. På spørgsmålet om, hvem der skal være kommende lagmand, peger 37 pct. på den tidligere lagmand Aksel V. Johannesen fra Javnaðarflokkurin. Den nuværende lagmand Bárður á Steig Nielsen fra Sambandsflokkurin opnår 22 pct. Den næste på listen er Høgni Hoydal, der opnår 8 pct. Af de adspurgte har 26 pct. svaret, at de ikke ved, hvem de foretrækker som kommende lagmand.

Antal provokerede aborter blandt færøske kvinder

Sjúrður Skaale, MF for Javnaðarflokkurin, har som svar på sit § 22-spørgsmål til sundhedsminister Magnus Heunicke om, hvor mange færøske kvinder der får foretaget abort i Danmark, fået oplyst, at antallet er ca. 60 årligt. Det offentlige tal for provokerede aborter på Færøerne er omkring 30 årligt. Javnaðarflokkurin antager på den baggrund, at det faktiske tal, ligger på mindst 100 årligt, og partiet opfordrer til ændring af abortlovgivningen, som er fra 1956, og som kun tillader abort i særlige tilfælde. Færøerne overtog området vedr. abort i 2018. Landsstyremand for sociale anliggender, Sólvit Nolsøe, Fólkaflokkurin, oplyser, at han er enig i, at loven bør ændres, da den ikke er tidssvarende, men at dette arbejde ikke vil finde sted under den nuværende koalition, da koalitionsaftalen ikke indeholder nogen aftale herom. Landsstyremanden lægger endvidere vægt på, at grundreglen i loven fortsat skal være beskyttelse af liv.

Færøerne ønsker bedre samarbejde med EU

Lagmand Bárður á Steig Nielsen deltog i FN's 77. generalforsamling, som blev afholdt i New York i perioden 13.-27. september 2022. Under sit besøg i New York mødtes lagmanden med næstformand for EU-kommissionen, Frans Timmermans, hvor Færøernes ønske om et bredere og mere tidssvarende samarbejde med EU blev diskuteret. Lagmanden oplyser, at koalitionen, siden den trådte til, har haft et ønske om forbedring af samarbejdet mellem Færøerne og EU, og at man nu forventer gennembrud i sagen, således at bl.a. handelssamarbejdet bliver styrket.

Fiskerisamarbejde med Rusland

Som det fremgik af Indberetning nr. 16/2022 har Ruslands invasion af Ukraine medført diskussion blandt de politiske partier om, hvorvidt og i givet fald hvordan, Færøerne bør indgå nye fiskeriaftaler med Rusland. Efter Ruslands planer om at mobilisere yderligere 300.000 soldater har partiformændene fra de to store oppositionspartier begge udtalt sig om Færøernes samarbejde med Rusland.

Høgni Hoydal, formand for Tjóðveldi, har den 25. september 2022 til KVF oplyst, at Færøerne, i samråd med naboerne i Nordatlanten, bør afbryde alt samarbejde med Rusland.

Den tidligere lagmand Aksel V. Johannesen, formanden for Javnaðarflokkurin, har den 24. september 2022 til KVF bl.a. udtalt, at det er vigtigt at få klarlagt, hvor stor økonomisk betydning fiskerisamarbejdet med Rusland har for den færøske økonomi, ligesom Aksel V. Johannesen fremhæver, at såfremt de store lande i Vesten anbefaler Færøerne at stoppe fiskesamarbejde med Rusland, så er Javnaðarflokkurin klar til at imødekomme dette. "Færøerne er en del af Vesten, og derfor bør vi følge

de anbefalinger, som de øvrige lande kommer med. Vi kan ikke sige, at vi står sammen med de øvrige vestlige lande, bare det ikke koster noget”, udtaler Aksel V. Johannesen.

Lagmand Bárður á Steig Nielsen har indkaldt alle partiformændene til et nyt møde den 28. september 2022, hvor fiskerisamarbejdet med Rusland skal diskuteres.

Makrelaftale med Norge

Færøerne og Norge har med virkning fra 15. september 2022 indgået en makrelaftale for resten af 2022. Aftalen giver færøske fiskeskibe mulighed for at fiske 10.000 tons makrel i norsk farvand, og norske fiskeskibe kan ligeledes fiske 10.000 tons i færøsk farvand. Makrellen kan landes i begge lande, men skal sælges igennem Norges Sildssalgslag.

Færøerne mistet MSC godkendelse

Faroe Islands Sustainable Fisheries (FISF), som er et samarbejde mellem fiskeindustrien og forskning på Færøerne, har oplyst, at den færøske torskefangst har mistet sin MSC-godkendelse med virkning fra den 4. september 2022. MSC-godkendelse (Marine Stewardship Council) er en international anerkendt standard for bæredygtigt fiskeri. Torskefangsten mister godkendelsen, fordi det vurderes, at den del af fiskebestanden, som er moden nok til at gyde, ligger under grænsen for bæredygtig fangst. Godkendelsen kan generhverves, når undersøgelser fra Havstovan (Færøernes havforskningsinstitut) og ICES (Det Internationale Havundersøgelsesråd) kan dokumentere, at bestanden er steget igen.

Gælden i de færøske kommuner er vokset det seneste år

De sidste fire år har kommunerne samlet set haft underskud, og der bliver ligeledes budgetteret med et underskud for indeværende år. Det betyder, at kommunerne generelt har mindre råderum, nu hvor de skylder mere. To store kommuner, Klaksvík og Fuglafjørður, overstiger som de eneste kommuner en fastsat grænse i kommunestyreløven for den tilladte kommunegæld. Således skylder Klaksvík kommune 300 mio. kr., som er 50 mio. kr. over grænsen. Såfremt en kommune passerer grænsen for den samlede tilladte gæld, kræves der godkendelse fra landsstyreområdet for finansanliggender, såfremt kommunen vil stifte yderligere gæld eller omlægge nuværende lån. Borgmester i Klaksvík kommune, Karl Johansen, Sambandsflokkurin, oplyser, at udbygningen af byen har medført, at kommunen har så stor en gæld.

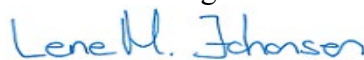
Bankerne kom ud af første halvår med overskud

Stigning i antal kunder forsætter for Betri Banki, som kom ud af første halvår med et overskud efter skat på 17 mio. kr. Det samlede udlån udgør 7,1 mia. kr., det samlede indlån udgør 8,4 mia. kr. og solvensgraden er 29,5 pct. Banken forventer et samlet overskud på 60-90 mio. kr. før skat i 2022. Den anden store bank, BankNordik havde i første halvår af 2022 et overskud på 113 mio. kr. før skat. Banken oplever en stigning i banklån og realkreditlån til kunder, som har købt fast ejendom eller ombygger ældre boliger. Banken forventer et nettoresultat på 160-190 mio. kr. i 2022.

Etablering af Steno Diabetes Center på Færøerne

Landsstyremand for sundhedsanliggender, Kaj Leo Holm Johannesen, Sambandsflokkurin, underskrev den 27. september 2022 en 10-årig samarbejdsaftale mellem det færøske landsstyre og Nove Nordisk Fonden om etablering af et Steno Diabetes Center på Færøerne. Kaj Leo Holm Johannesen oplyser til KVF (Færøernes Radio og TV), at der er tale om et spændende projekt, som bl.a. vil betyde mere forsikring og bedre behandlingsmuligheder inden for diabetesområdet, og som ligeledes vil betyde bedre livskvalitet og forhøjet levealder for diabetespatienterne. Fonden har bevilliget 121 mio. kr. til projektet, som forventes at træde i kraft primo 2023. Landskassen har alene bundet sig til at betale udgifter til lys og varme.

Med venlig hilsen

Lene Moyell Johansen